

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Sztuka wychowania

Jak rozmawiać z dzieckiem?
 Jak podążać za jego potrzebami?
 Jak radzić sobie w trudnych sytuacjach?

mgr Anna Maria Kozielska
 Psycholog
 Oligofrenopedagog
 Terapeuta EEG - Biofeedback

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
 Data: 07.11.2022 r.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

1

Wychowanie

- Wszelkie zjawiska związane z oddziaływaniem środowiska (społecznego i przyrodniczego) na człowieka;
- Całokształt wpływów wychowawcy na wychowanka;
- Oddziaływania organizowane celowo, mające prowadzić do pożądanych zmian w funkcjonowaniu jednostek i grup;
- Ma na celu ukształtowanie człowieka pod względem fizycznym, moralnym i umysłowym;
- Kształtuje tożsamość, osobowość, postawy.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

2

Aspekty wychowania

- Rozwojowy
- Społeczny
- Kulturowy
- Religijny

3

Cele wychowania

- Przystosowania jednostki do wymagań i warunków istniejących w społeczeństwie;
- Usprawniania ich w celu wykonywania zadań;
- Inicjowanie procesów rozwoju oraz jego ukierunkowanie;
- Pomaganie wychowankom w odnalezieniu sensu ludzkiej egzystencji;
- Nauka wyrozumiałości i tolerancji dla cudzych poglądów.

4

10 zasad dobrego wychowania (wg Janusza Korczaka)

1. Nie oczekuj, że twoje dziecko będzie takim, jakim ty chcesz żeby było. Pomóż mu stać się sobą, a nie tobą.
2. Nie żądaj od dziecka zapłaty za wszystko, co dla niego zrobiłeś.
3. Nie mścij się na dziecku za swoje krzywdy, żebyś na starość nie jadł suchego chleba. Jak sobie pościelisz, tak się wyśpisz.
4. Nie patrz na jego problemy z wysoka. Życie daje każdemu według jego sił i możesz być pewien, że dla niego jest ono tak samo ciężkie jak dla ciebie, a może nawet i cięższe, gdyż nie ma jeszcze doświadczenia.
5. Nie poniżaj!
6. Nie zapominaj, że najważniejsze spotkania człowieka to spotkania z dziećmi. Zwracaj na nie więcej uwagi — nigdy nie wiemy, kogo spotykamy w dziecku.

5

7. Nie zamęczaj się, jeśli nie możesz czegoś zrobić dla swojego dziecka. Po prostu zapamiętaj: dla dziecka zrobiono za mało, jeśli nie zrobiono wszystkiego, co było możliwe
8. Dziecko to nie tyran, który zawładnie całym twoim życiem. To nie tylko ciało i krew. To drogocenna czara, którą życie dało ci do ochrony i rozpalenia w niej twórczego ognia. To uwłaszczona miłość matki i ojca, u których będzie rosnać nie „nasze”, „własne” dziecko, ale dusza przekazana na przechowanie.
9. Naucz się kochać cudze dziecko. Nigdy nie wyrządzaj mu tego, czego nie chcesz, by robiono twojemu.
10. Kochaj swoje dziecko takim, jakim jest — nieutalentowane, nieudane, dorosłe. Będąc z nim ciesz się! Chwile z dzieckiem to święto, które jeszcze u ciebie trwa.

6

„Dobry wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje.” (Janusz Korczak)

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

7

Komunikacja

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

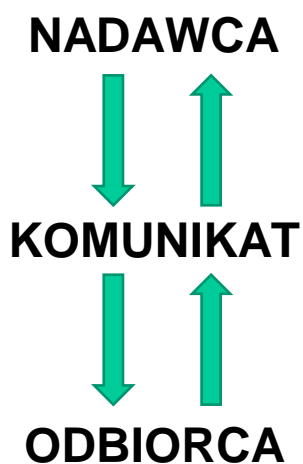
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

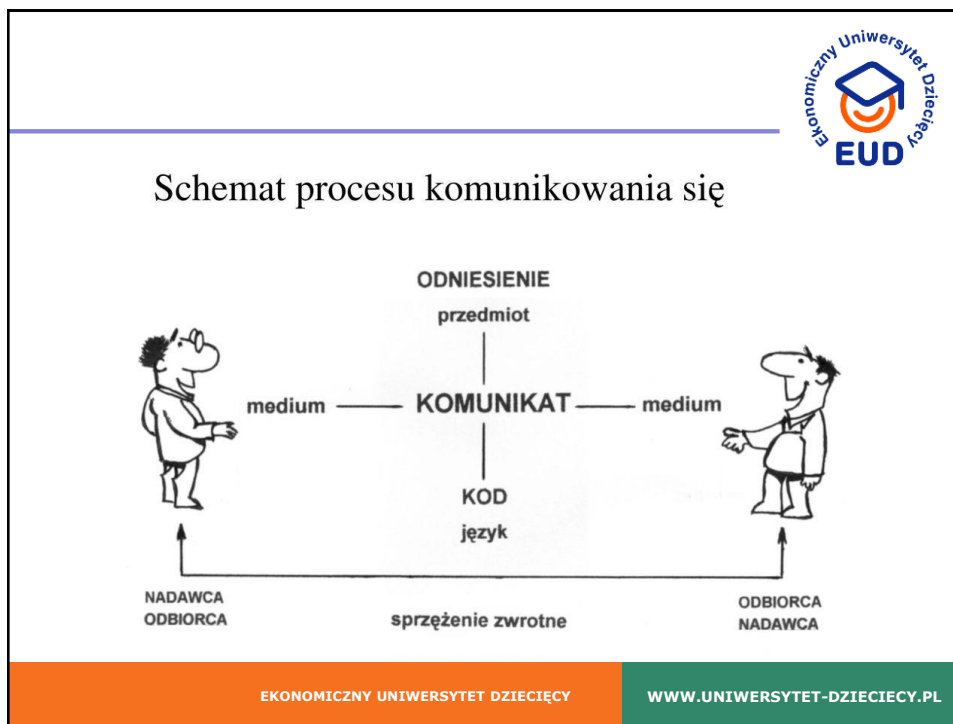
8

Komunikacja interpersonalna

- Sposób porozumiewania się co najmniej dwóch osób;
- Polega na wysyłaniu i odbieraniu komunikatów werbalnych i niewerbalnych.
- **Cel:** nawiązanie interakcji, która pozwala wymienić informacje, myśli, stany emocjonalne.

11

The slide is titled "Elementy rozmowy" in orange. It features the EUD logo in the top right corner. Below the title is a list of five elements of conversation:

- Treść wypowiedzi - słowa;
- Postawa ciała;
- Kontakt wzrokowy;
- Mimika twarzy;
- Głośność i ton głosu;
- Płynność wypowiedzi.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

12

Komunikacja niewerbalna

- Mimika, spojrzenia, gesty;
- Ruchy ciała;
- Postawa ciała;
- Kontakt cielesny;
- Zachowanie przestrzenne;
- Niewerbalne aspekty mowy;
- Zmiany wielkości źrenic;
- Zapach.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

13

Co najważniejsze?

AKTYWNE
SŁUCHANIE

INTELIGENCJA
EMOCJOANLNA

**Jak poprawić komunikację
z ludźmi?**

KOMUNIKACJA
NIEWERBALNA

ZADAWANIE
PYTAŃ

www.katarzynapluska.pl

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

14

Co najważniejsze?

- Samoświadomość;
- Samoakceptacja;
- Obustronne poznanie;
- Obustronne zaufanie;
- Obustronne zrozumienie;
- Sympatia.
- Obustronne zrozumienie;
- Wzajemny wpływ;
- Udzielanie wsparcia i pomocy
- Rozwiązywanie problemów;
- Atrakcyjność.

Co pomaga w komunikacji

1. Aktywne słuchanie
2. Opanowanie
3. Sprecyzowany cel komunikacji
4. Odpowiedzialność za swój komunikat
5. Jasne i precyzyjne komunikaty
6. Konstruktywna informacja zwrotna
7. Komunikacja niewerbalna
8. Brak oceniania

Co utrudnia komunikację

1. Niedostosowanie komunikatu do odbiorcy
2. Różne kody językowe
3. Stan emocjonalny
4. Zakłócenia zewnętrzne
5. Nadmiar informacji
6. Wcześniejsze doświadczenia
7. Nieumiejętność przyjęcia perspektywy rozmówcy
8. Brak spójności komunikatu

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

17

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

18

Przyczyny nieefektywnej komunikacji

- Stres;
- Zmęczenie;
- Złe samopoczucie;
- Nadmiar problemów osobistych;
- Niekorzystne nastawienie do rozmówcy;
- Ignorowanie kontekstu;
- Poczucie, że tylko my mamy rację;
- Brak empatii;
- Ciągła krytyka;
- Nieodczytywanie sygnałów niewerbalnych.

Jak poprawić komunikację?

- Skoncentruj uwagę na rozmówcy;
- Okaż zaangażowanie rozmową;
- Aktywnie słuchaj;
- Nie bój się zadawać pytań;
- Upewnij się, że dobrze rozumiesz;
- Zwróć uwagę na mimikę i mowę ciała;
- Nie bój się okazać emocji;
- Nie pokazuj rozmówcy, że się go boisz.

W świecie dziecka

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

21

Podążanie za dzieckiem

- Poznaj swoje dziecko;
- Poznaj jego potrzeby;
- Dołącz do dziecka w jego świecie;
- Dostosuj oczekiwania;
- Pozwól dziecku na błędy;
- Odrzuć utarte schematy;
- Nie przekraczaj możliwości dziecka;
- Zaakceptuj siebie i swoje trudności.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

22

Zaspokajanie potrzeb

- Potrzeby fizjologiczne;
- SEN!
- Czas na ochłonięcie z emocji;
- Unikanie przebodźcowania;
- Dostosowanie otoczenia.

23

Zaspokajanie potrzeb

- Daj dziecku odpowiedzialność;
- Daj dziecku kierować.
- Wykorzystaj swoje doświadczenie!
- Słuchaj intuicji!

24

<i>Wczesne dzieciństwo</i>		<i>Późne dzieciństwo</i>	<i>Dorastanie</i>	<i>Dojrzałość</i>
0 do 3 rok życia	3 - 6 rok życia	6-12 rok życia	12-18 rok życia	18-21/24 rok życia
NIEŚWIADOMY UMYŚŁ ABSORBUJĄCY	ŚWIADOMY UMYŚŁ ABSORBUJĄCY	UMYŚŁ ROZSĄDNY	UMYŚŁ HUMANISTYCZNY	UMYŚŁ SPECJALISTYCZNY
POMÓŻ MI TO ZROBIĆ SAMODZIELNIE		POMÓŻ MI MYŚLEĆ SAMODZIELNIE	POMÓŻ MI MYŚLEĆ Z TOBĄ	WCZYM MOGĘ CI POMÓC?
NIEZALEŻNOŚĆ FIZYCZNA I BIOLOGICZNA	NIEZALEŻNOŚĆ INTELEKTUALNA	NIEZALEŻNOŚĆ SPOŁECZNA, GOSPODARCZA, EKONOMICZNA I EMOCJONALNA	NIEZALEŻNOŚĆ MORAŁNA I DUCHOWA	
POZNAWANIE ŚWIATA ZMYŚLANI (CO?)	POZNAWANIE DANYCH, INFORMACJI, SZCZEGÓŁÓW, WYCiąGANIE WNIOSKÓW (JAK? DLACZEGO?)	PRZEJŚCIE Z ŻYCIA RODZINNEGO DO ŻYCIA W SPOŁECZEŃSTWIE	SAMOŚWIADOMOŚĆ I SAMOREALIZACJA	
WIELKIE ZMIANY FIZYCZNE I PSYCHOLOGICZNE	CZAS SPOKOJU I HARMONII - STABILNY ROZWÓJ	WIELKIE ZMIANY FIZYCZNE I PSYCHOLOGICZNE	KONIEC STABILNEGO ROZWOJU	
<i>Formacja człowieka</i>		<i>Rozwój człowieka</i>		

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

25

Drugi etap - późne dzieciństwo (wg M. Montessorii)

- Okres ciszy i utwierdzenia;
- dziecko przechodzi na poziom myślenia pojęciowego, abstrakcyjnego (symbolicznego);
- Nowe możliwości w procesie wychowania i uczenia;
- zaciekawienie dziecka wszechświatem;
- Dziecko ma już wyrobioną silną wolę i rozumie swoje otoczenie, zdaje sobie sprawę z przynależności społecznej;
- Podejmuje pracę intelektualną, ale względem nowych umiejętności;
- Ważne w tym czasie stają się różne organizacje oraz grupy społeczne.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

26

Co nowego?

- Ciekawość i zainteresowanie światem;
- Abstrakcyjne myślenie;
- Zachowania społeczne;
- Miłość i zainteresowanie wszechświatem.

Co najważniejsze?

- Poszukiwania;
- Manipulowanie;
- Orientacja;
- Porządek;
- Obserwacja;
- Abstrakcja / wyobraźnia;
- Koncentracja;
- Praca;
- Powtórzenia;
- Dokładność;
- Komunikacja;
- Kontrola błędów, która prowadzi do perfekcji.

Nagrody i kary?

Nie! Dziękuję!

- Nieoferowanie nagród lub kar ma na celu zachęcenie dziecka do samodyscypliny i samorozwoju;
- Skłonienie dziecka do robienia rzeczy dla jego własnej satysfakcji, a nie do otrzymania nagrody lub uniknięcia kary;
- Kara jest czymś narzuconym z zewnątrz, a konsekwencja jest czymś naturalnie związanym z danym czynem.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

29

Nagrody i kary?

Nie! Dziękuję!

A co z nagrodami?

- Nagradzanie dobrego zachowania – dziecko powinno postrzegać tę nagrodę jako coś, co jest nieodłącznym elementem czynu, który ją spowodował;
- Czasem jest to tylko kwestia modyfikacji naszego języka;
- Różnica może wydawać się subtelną, ale to ważne!

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY
WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

30

Pochwały

1. Ciężko na to pracowałeś, prawda?
2. Wyglądasz na bardzo szczęśliwego! Czy jesteś szczęśliwy, że dałeś radę to zrobić?
3. Widzę, że zrobiłeś/namalowałeś...
4. Zrobiłeś to!
5. Dziękuję! Podoba mi się, że zrobiłeś to dla mnie!
6. Nigdy wcześniej tego nie robiłeś/robiłaś! Jak się nauczyłeś/nauczyłaś?
7. Podoba mi się to, co zrobiłeś/zrobiłaś, mógłbyś/mogłabyś mnie nauczyć, jak to robić?

31

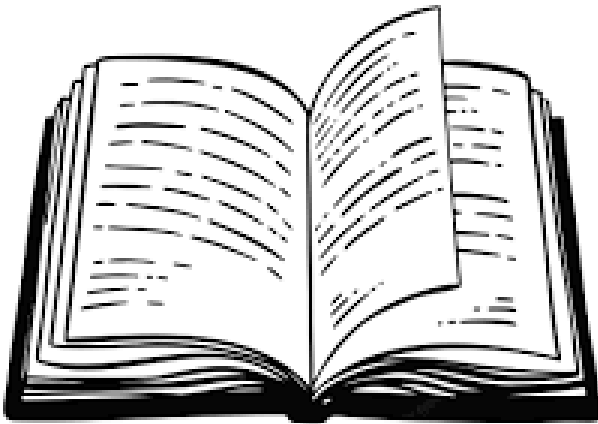
Uwaga! Kryzys!

- Spróbuj sobie wyobrazić, co dziecko czuje
- Nazywaj co czuje, co się wydarzyło
- Powiedz, co może zrobić, a nie czego mu nie wolno
- Czas na ochłonięcie z emocji

32

Krótki przewodnik po komunikacji

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

33

Nie bój się rozmawiać

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

34

Czas

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

35

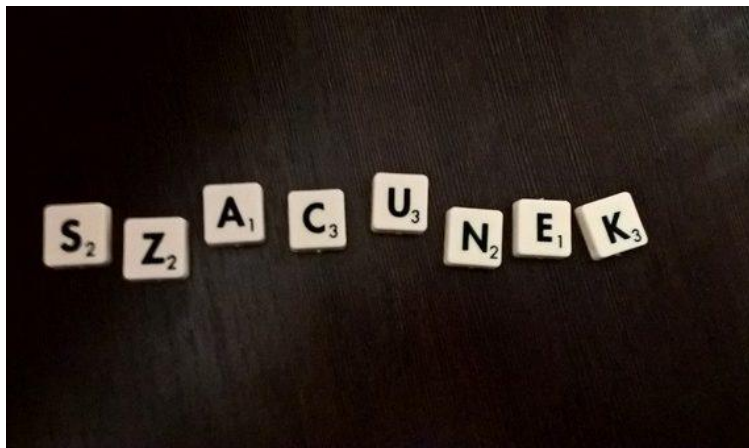
Bądź tu i teraz

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

36

Okaż szacunek

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

37

Nie oceniaj

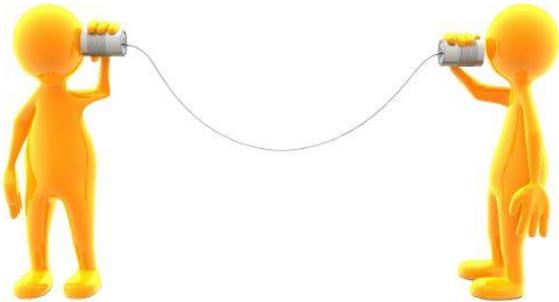

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

38

Aktywnie słuchaj

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

39

Obserwuj

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

40

Zaakceptuj uczucia

				
złość	znudzenie	niepokój	zadowolenie	strach
				
nadaśnianie	smutek	duma	zdezorientowanie	zaskoczenie
				
zmieszanie	zmęczenie	przygnębienie	rozbawienie	zawstyżenie

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

41

Mów o emocjach i uczuciach

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

42

Zachowaj neutralny ton

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

43

Nie „nakręcaj”

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

44

Nie przerywaj

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

45

Udzielaj informacji

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

46

Zastanów się nad oczekiwaniami

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

47

Zadawaj pytania

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

48

Pozwól dziecku odpowiadać

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

49

Nie zasypuj informacjami

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

50

Stawiaj granice

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

51

Nie używaj „ale”

ALE...

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

52

Szukaj rozwiązania

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

53

Pokaż jak naprawić szkody

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

54

Daj dziecku wybór

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

55

Nie obrażaj

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

56

Nie porównuj

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

57

Nie wprowadzaj rywalizacji

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

58

Nie wywołuj presji

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

59

Nie patrz „z góry”

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

60

Unikaj „przestań”, „nie rób”

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

61

Pozwól działać!

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

62

Rodzic też człowiek!

Pozwól sobie na odczuwanie!
 Pozwól sobie na doświadczanie!
 Pozwól sobie na bycie człowiekiem!
 Daj sobie prawo do błędów!
 Daj sobie szansę na zmianę!
 Daj sobie czas!

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

63

*Dziecko chce być dobre.
 Jeśli nie umie - naucz.
 Jeśli nie wie - wytłumacz.
 Jeśli nie może - pomóż.*

Janusz Korczak

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

64